

Lunds universitet
SOL, Avdelningen för litteraturvetenskap
Prof. em. Eva Hättner Aurelius

Lund den 31 oktober 2016

Humanistiska fakulteten, Stockholms universitet

Undertecknad har hedrats med uppdraget att avge ett utlåtande om doc. Johan Lundbergs ansökan om att bli befordrad till professor i litteraturvetenskap.

Enligt HF 4 kap § 3 är den behörig att anställas som professor den som har visat såväl vetenskaplig som pedagogisk skicklighet. Stockholms universitets lokala anställningsordning (fastställd av universitetsstyrelsen den 22/5 2015) preciserar kriterierna på dessa skickligheter så att ”den vetenskapliga skickligheten ska ha visats genom självständiga forskningsinsatser som i betydande grad överstiger vad som krävs för docentkompetens, såväl kvalitativt som kvantitativt. Även planering och ledning av forskning ska tillmätas betydelse. Den pedagogiska skickligheten på professorsnivå bör i normalfallet ha visats genom undervisning såväl på grundnivå och avancerad nivå som på forskarnivå samt vara väl dokumenterad.” Är detta fallet ska den sökande befordras, har fakulteten (via personalhandläggare Kenneth Hjalmarsson) meddelat. Den humanistiska fakultetsnämnden preciserar utförligt dessa kriterier (den 4/5 2011) så att

- 1) Den vetenskapliga skickligheten ska ha visats genom vetenskaplig verksamhet på hög nivå och i betydande omfattning. Den sökandes vetenskapliga publikationer ska vara av hög kvalitet och ha publicerats i väl ansedda nationella och internationella tidskrifter med peer-review och/eller på väl ansedda förlag i den form som är internationellt gängse inom den aktuella disciplinen.
- 2) Den vetenskapliga skickligheten ska ha också visats genom att den sökande är såväl nationellt som internationellt aktiv inom området för anställningen, t.ex. i form av inbjudna föredrag, gransknings- och eller opponentuppdrag av icke ringa omfattning.
- 3) Den sökande ska ha initierat samt bedriva egen forskningsverksamhet. Vidare bör den sökande ha erhållit forskningsanslag i nationell eller internationell konkurrens från forskningsråd, stiftelser etc.
- 4) Den sökande ska ha visat akademiskt ledarskap och bör ha dokumenterad erfarenhet av att administrera forskning.
- 5) Den pedagogiska skickligheten ska vara visad genom undervisning och kursutveckling av hög kvalitet och i betydande omfattning. Undervisningen ska ha bedrivits i icke ringa omfattning på samtliga nivåer (grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå).
- 6) Den sökande ska uppvisa dokumenterad erfarenhet av individuell handledning i betydande omfattning, inkluderande handledning av examensarbeten.
- 7) Den sökande ska uppvisa dokumenterad erfarenhet från utbildning på forskarnivå samt erfarenhet av att vara handledare för doktorander, Den sökande bör ha varit huvudhandledare för åtminstone en forskarstuderande som erhållit doktorsexamen.

Jag följer i mitt utlåtande den gängse modellen, och disponerar min bedömning av den vetenskapliga och pedagogiska skickligheten i enlighet med ovannämnda preciseringar.

Jag vill tillägga att jag som underlag för mina utsagor inte bara har använt de av Lundberg insända handlingarna, utan också det docentutlåtande om Lundberg som jag tillsammans med professor Lars Lönnroth, Göteborgs universitet, ingav till Linköpings universitet 1999. I de fall där uppgifter om tjänster etc. *endast* föreligger i själva ansökan och ej är styrkta av dokument, anger jag detta med "(ej styrkt)". De uppgifter som ej är styrkta kan i flera fall sannolikt vara kända av nämnden.

I. Examina, tjänster, projekt, uppdrag.

Johan Lundberg, (hädanefter JL) född 1960, fil.kand. (litteraturvetenskap, filosofi, idé- och lärdomshistoria, Uppsala universitet), ämneslärarexamen (svenska, filosofi, Stockholms universitet 1988), fil. dr.examen i ämnet litteraturvetenskap, Uppsala universitet 1992, och docent i ämnet, Linköpings universitet 1999.

Under perioden 1991–1995 var JL anställd vid Litteraturvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet. Vårterminen 1991 var JL timplärare, främst vid lärarutbildningen, under perioden ht 1992 t.o.m. vt 1994 var han vikarierande universitetslektor 50%, och under ht 1995 tjänstgjorde JL åter som timplärare.

Under åren 1994–1997 hade JL projektmedel från Riksbankens jubileumsfond.

Under perioden 1996–1998 var JL forskarassistent i litteraturvetenskap vid Institutionen för litteraturvetenskap vid Umeå universitet.

Redaktör tillsammans med professor Anders Öhman för *Tidskrift för litteraturvetenskap* 1999–2000. (ej styrkt)

Under perioden ht 1998–ht 2003 var JL heltidsanställd universitetslektor i litteraturvetenskap vid avdelningen för litteraturvetenskap vid Linköpings universitet.

Under perioden 2002–2004 var JL chefredaktör och ansvarig utgivare för den humanistiska och samhällsvetenskapliga tidskriften *Tvärsnitt*, finansierad av Vetenskapsrådet. (ej styrkt)

Sedan början av 90-talet och fram till 2007 var JL litteraturanmälare på *Svenska Dagbladet*, och var där vikarierande redaktör för *Under strecket* under första halvåret 2001.

Sedan början av 2004 och fortsättningsvis har JL tjänst som universitetslektor i litteraturvetenskap vid Stockholms universitet. (ej styrkt).

Under perioden 1 juli 2007–30 juni 2013 anställd vid Axel och Margaret Ax:s sons Johnsons stiftelse för allmännyttiga ändamål. (ej styrkt) Chefredaktör 2007–2012 för *Axess magasin* (ej styrkt)

II Vetenskaplig verksamhet

Monografier

JL disputerade 1992 med avhandlingen *Den andra enkelheten. Studier i Harry Martinsons lyrik 1935 – 1945* (318 s.) Här undersöker JL Martinsons nya lyriska språk som utvecklades under 30- och 40-tal, där diktsamlingen *Passad* (1945) blev en höjdpunkt. Denna utveckling ställs i relief mot Martinsons litterära och ideologiska positioner under denna tid. JL saxar flotta analyser av

Martinsons dikter med beskrivningar av det litterära och ideologiska landskap Martinson placerar sig i. För Martinson gällde det enligt JL framförallt att hantera spänningen mellan vetenskap och dikt, mellan civilisation och natur. Ett annat resultat av JLs undersökning är att Martinson som poet står fyrtioalistorna närmare än vad man tidigare antagit. Poeten framstår överhuvudtaget som långt mer tidsmedveten och komplicerad än man förut tänkt sig. Metodiskt är avhandlingen mycket säker, med gott empiriskt underlag i form av bl a manuskript, tidningsartiklar, intervjuer, brev. De komparativa och idéhistoriska greppen har därför säkra fundament, och den av Michael Riffaterre inspirerade närläsningen är likaledes säkert hanterad. Avhandlingen övertygar alltså både vad gäller det idéhistoriska som det estetiska, liksom den fungerande kombinationen av traditionell och modern metod. Avhandlingen uppvisar en forskare med gott språk, metodisk säkerhet och självständighet.

År 2000 presenterade JL sin andra monografi, *En evighet i rummets former gjuten. Dekadenta och symbolistiska inslag i Sven Lidmans, Anders Österlings och Sigfrid Siwertz lyrik 1904–1907* (320 s.) Här uppmärksammade JL en strömning i svensk litteratur som dittills hade varit en smula försummad i forskningen, nämligen det dekadenta och symbolismen. JL preciserar dels termerna dekadens och symbolism i anslutning till ny internationell forskning och driver dels tesen att de två fenomenen (dekadens och symbolism) hör samman. Det dekadenta bör förstås som en reaktion på erfarenheten av moderniteten, och därmed meningens, normernas och värdenas sammanbrott (Bermans *All that is Solid Melts into Air*, 1982). Symbolismen vill JL se som en form av extrem esteticism, betingad av dekadensupplevelsen: diktaren upprättar ett artificiellt skönhetsrike som ersättning för en förlorad värld. Därmed uppfattar JL symbolismen inte som en fortsättning på romantiken eller som ett speciellt sätt att använda symboler, utan som en ideologisk motrörelse. Likaledes vill JL inte tolka den symbolistiska diktens bortvändhet från världen eller verkligheten som uteslutande ett metapoetiskt grepp – en sådan dekonstruktivistisk tolkningsstrategi var vanligt under 80- och 90-tal, i t ex Derridas läsningar av Mallarmés författarskap.

JL upprättar sedan, i anslutning till Riffaterres teori om ett meningsskikt under textens mimetiska yta, ett symbolistisk skrivsätt. Detta består dels av icke referentiella element som rytmer, klanger, grafematiska och typografiska grepp, dels av enhetsskapande element av annan karaktär: upprepningar, mytiska motiv, traditionella litterära teman.

I tre längre kapitel om Lidmans, Österlings och Siwertz lyriska författarskap (i realiteten deras ungdomsdiktning) under åren 1904–1907, analyseras deras texter i ljuset av den tes och den metod JL etablerat. Biografiska dokument (brev och dagböcker) används i argumentationen, som dock i huvudsak är ren textläsning. Mest övertygande är kapitlet om Lidman och Siwertz därför att här kan både dekadens och symbolism tydligt påvisas. I Österlings fall är det emellertid tveksamt om någon dekadens är möjlig att upptäcka, medan däremot de symbolistiska dragen är tydliga nog. Analyserna av dikterna är skickligt gjorda, och själva greppet att söka idéer via formen är värt allt beröm – det får sägas höra till litteraturvetenskapens mest centrala uppdrag att visa på sammanhanget mellan form och innehåll.

JLs tredje monografi, *Europas skugga. En essä om Henry James och frihetens väsen*, föreligger i manuskript (423 s.). Här har JL undersökt sju romaner av James, och frågat efter romanernas gestaltningar av vad frihet är och vilka dess villkor är. Sin utgångspunkt tar JL i Noras uppbrott i *Et Dukkehjem*, och menar att Noras vilja att befria sig från auktoritetstron och tron på vad som står i böckerna kan förstås som att Ibsen och Nora är förespråkare för vad Isaiah Berlin kallade den positiva friheten (den utopiska friheten) dvs. den frihet som vill befria *sambället* och *människan till* ett förnuftigt ordnat samhälle, där människan blir förnuftig och lycklig (frihet som inre frihet) I viss motsättning till denna frihet står så enligt Berlin den negativa friheten som är den klassiskt liberala friheten, som utmärks av att den ställer upp gränser för friheten, förbjuder vissa saker, dvs. den kan ta bort eller upprätta vissa tvång eller hinder (frihet som yttre frihet) Denna dikotomi bildar så den nyckel till förståelsen av konflikter och skeenden i James' romaner – de

handlar mer än man föreställt sig, menar JL i anslutning till Ezra Pound, om just frågan om vad friheten är eller borde vara.

I verkets första del, ”Henry James och klanens litteraturhistoria”, behandlas James’ romaner *Roderick Hudson* 1875, *The American* 1877, *The Reverberator* 1888, *The Ambassadors* 1877/1903. De får gestalta den brist på negativ frihet som klanens sätt att organisera samhället innebär. I *Roderick Hudson* är handlar det om ett tvångsäktenskap, som kommer till stånd genom att kvinnan helt saknar inre moraliska kompasser och tydliga anvisningar om var frihetens gränser går. I *The American* får en rik ung amerikan upptäcka att det i det europeiska kulturarvet göms en skugga i form av klanstrukturer, där den negativa friheten, garanterad av staten, är en nullitet. Kvinnan i klanen (en fransk adelsätt) hindras av klanens hedersbegrepp att gifta sig med amerikanen. Här låter JL skildringen av denna ätt utmynna i en intressant exposé över fransk reaktionär ideologi (ultramontanism, legitimister), fiender till den liberala idén om staten som grundad på ett folk eller en nation, och så småningom tydligt antisemitiska. Samma motsättning mellan klan (fransk adelsfamilj) och liberal stat (amerikanska resenärer i Paris) återkommer i *The Reverberator*. Här är det en ung man i den franska klanen som måste helt ta avstånd från sin familj för att kunna gifta sig med den unga amerikanska han älskar, för att hon (utan avsikt) har hjälpt till att i en skvallertidning skandalisera den unge adelsmannens familj (klan). JL framhåller här hur James ofta återkommer till att de moderna tidningarna är ett hot mot den individuella friheten och det individuellt unika – konsensuskulturens utbredning är en följd av den amerikanska kommersialismen.

Men det som är JLs huvudärende i denna del är att lyfta fram att James gestaltar klankulturen eller hederskulturen som hot mot den av staten garanterade individuella friheten, och att det paradoxala här är att både extrema höger rörelser och kommunistisk ideologi är fiender till den liberala stat som representerar universalism och demokrati. JL pekar sedan på hur Dante i en episod i *Den gudomliga komedin* tar avstånd från denna klankultur. Som bakgrund till denna episod och till Dantes motstånd mot klankulturen, beskriver JL de politiska, ofta blodiga, inte sällan tragiska, striderna i Dantes Florens, som klanstrider baserade på hederskultur. Där är kompensationer, inte sällan i form av giftermål mellan medlemmar från de stridande klanerna, det vanliga sättet att återställa jämvikten i samhället. JL menar och argumenterar väl för detta, att ”[o]m man beaktar klanstrukturen i Dantes samtid finns en konsekvens i de till synes motstridiga budskap som kan utläsas ur *Den gudomliga komedin* med avseende på författarens uppfattning om det ideala samhället. Det som förenar hans partitagande för den folkligt lokala demokratin å ena sidan med hans tro på en enväldig världshärskare å den andra, är att båda dess ståndpunkter profilerar sig mot ett samhälle organiserat runt klanen.” (s. 139) Samma motsats – klan och stat – uppmärksammar JL sedan i Walter Scotts *Waverley* (1814) där skottarnas klaner och den brittiska staten ställs emot varandra – konflikten placeras inte bara i det yttre, i slaget vid Culloden 1745, utan också och främst i engelsmannen Edward Waverleys inre. Scott förmår, enligt JL, klarsynt att visa på klankulturens ofrihet, dess brister och att den på nationen (väl folket) grundade staten kan möjliggöra individuell frihet i negativ mening och demokrati.

Det sista kapitlet i del I, handlar om *The Ambassadors* och här, menar JL, visar James hur klanstrukturer, t ex adeln, vissa finansfamiljer och liknande, fortfarande existerar i moderna europeiska stater. Amerikanen John Strether ska från Paris hämta hem den unge Chad, medlem av en rik familj i USA, en klan. Strether har givit upp sin frihet och blivit klanens verktyg – detta i enlighet med hans åsikt att friheten är illusorisk. James’ text vänder sig både mot denna åsikt och mot Strethers i ungdomen omfattade idé att friheten måste vara en inre befrielse, som förutsätter nedbrytande av alla normer och värderingar (den positiva friheten). James, menar JL, värjer sig mot både utopin och desillusionen. Huvudpersonen Strether får erfara desillusioneringar och får inse att ”frihet och förnuft eller frihet och sanning inte nödvändigtvis behöver ha med varandra att göra” (s. 189) och Strether väljer att bejaka (den absurda) friheten, fast han inser det illusoriska i den.

Den andra delen, ”Henry James och drömmen om den absoluta friheten”, handlar om den revolutionära vänstern och dess utopiska frihet (den positiva friheten) som i praktiken inte sällan tillintetgör den negativa friheten. Här är det romanerna *Daisy Miller* 1879, *The Portrait of a Lady* 1881 och *The Princess Casamassima* 1886 som analyseras. Ett kapitel ägnas också åt ett par författare (Conrad och Turgenjev) som i romanens form skildrat terroristens psykologi och tänkande.

Vad James undersöker i både *Daisy Miller* och *The Portrait of a Lady* är om de från normerande föreställningar befriade Daisy och Isabel gör mer förnuftiga val, än de som är fångna i dessa föreställningar. Den från normer befriade Daisy blir p.g.a. av sitt okonventionella beteende utsatt för missförstånd och fult skvaller, som tycks driva henne i döden. Konventionerna är destruktiva. Isabel Archer i *The Portrait of a Lady*, denna mycket självständiga kvinna, försedd med pengar och stabilt självförtroende, påverkad av den amerikanska transcendentalismen, men utan formell utbildning, gör ett katastrofalt dåligt val av make. Men vad James här granskar är, menar JL, det felslut som förespråkare för den positiva friheten gör: den från normer befriade (naturliga) människan gör inte nödvändigtvis mer förnuftiga val än den av konventioner bundna. Här är det bristen på konventioner som ställer till det – Isabels vilja till självförverkligande och hennes motvilja mot mönster, roller, gör att hon faller offer för manipulörer, för varken aristokratins mönster eller kommersialismens mönster (massans) passar henne. JL vill i Isabels motvilja mot båda dessa alternativ se ett förebud om modernismens extrema individualism, den esteticism som också är (blev) politisk, och drar långa linjer från henne till modernismens författare och teoretiker, vilka förenades av sin motvilja mot liberalism, demokrati och varusamhälle.

I kapitlet om de romaner som under det slutande 1800-talet gestaltade revolutionärer och anarkistiska terrorister (”Klass – klan – klass. Conrad – Wells – Engels – Turgenjev”) tar sig JL an några romaners tematisering av den positiva friheten och dess konsekvenser. Hos Conrad uppmärksammar JL i romanen *The Secret Agent* terroristernas (anarkisternas) mål att utplåna allt i det gamla samhället, inklusive de svaga, oförnuftiga människorna och att terroristerna vet vad som är gott och förnuftigt, även om inte människorna själva önskar sig deras samhälle. Som representant för denna utopiska socialism, förnuftstro och tro på elitens ledarskap ser JL Conrads samtida H G Wells. I dennes skrifter finns frön till barmhärtighetsmord (eutansi) och än värre saker, och *The Professor* i Conrads roman har inte långt till dessa åsikter. Också Shaw, Yeats och Aldous Huxley sympatiserade med eugeniska idéer och både Wells och Shaw hyllade Stalin. JL uppmärksammar också de tanketrådar som Engels idéer dels om utvecklingen från klansamhälle till klassamhälle, och om den en samhällelig omvandling till ett förmodernt anti-kapitalistisk samhälle utgör, och menar att de societetsdamer i England som vurmade för den utopiska socialismen attraherades av denna dröm om det förmoderna samhället, där staten var eliminerad till förmån för klanen – alltså ätten och det kollektiva ägandet. Vad JL vill visa är hur de två hoten – från de reaktionära och den radikala vänstern – mot den klassiskt negativa friheten gestaltas i James’ romaner, och hur dessa två ytterligheter på sätt och vis förenas i motståndet mot den negativa friheten, mot det på stat, individer och individuell äganderätt baserade samhället. Till Conrads och James’ meningsfränder räknar JL också Turgenjev, som i *Fäder och söner* och *Obruten mark* gestaltat nihilisternas motvilja mot konst och kultur, och deras motsvarande välvilja mot och dyrkan av vetenskapen. Att dessa nihilister är varma förespråkare dels för total förstörelse av det gamla samhället, dels för den positiva friheten, går hand i hand med deras motvilja mot det liberala samhället, grundat på den negativa friheten. Med väl valda citat kan JL påvisa detta tankegod, och gör så troligt att Conrad och Turgenjev gestaltade de diskussioner om det goda samhället, frihetens väsen och våldets berättigande som fanns under det slutande 1800-talet och tiden före det första världskriget.

I kapitlet om James’ roman *The Princess Casamassima* (1886) vidgar författaren frågan om individens frihet från fördomar och normer till frågan om samhällets frihet från normerande föreställningar, kultur och konventioner. Huvudpersonen Hyacinth Robinson går

från idealistisk frihetsförespråkare till en fångenskap i en revolutionär cell. Motsättningen estetik – politik organiserar handlingen och personernas inre – vad det särskilt här gäller är revolutionärernas fientlighet mot konst och kultur. Kan det sköna tolereras i ett orättvist samhälle, frågar den vänsterradikala prinsessan. Vad James här gör, menar JL i Lionel Trillings efterföljd, är att skildra de vänsterradikalas och terroristernas inre – utan fördömning av individen, men med klar blick för det destruktiva och ologiska i de revolutionäras tankevärld. Men James ser också, påpekar JL, en fara för konst och kultur som civiliserande faktorer i den amerikanska kommersialismen.

Det sista kapitlet ägnas Conrads roman *Under Western Eyes* (1911) vars handling och persongalleri låter sig förstås, menar JL, som en gestaltning av dikotomin positiv – negativ frihet. JL redogör också utförligt för den biografiska bakgrunden till romanen – Conrads motvilja mot de vänsterradikala engelsmän som naivt accepterade de till England exilerade ryska anarkisterna och deras ideologi (bl a Ford Madox Ford och kretsen runt honom). JL korsläser sedan romanens skildring av ryska revolutionärer, rysk autokrati och det stillastående, borgerliga och liberala Geneve, med denna biografiska bakgrund. JL finner att romanen kan förstås som gestaltning av den frihet som de ryska revolutionärerna förespråkar (den absoluta positiva) i motsats till den negativa frihet dessa revolutionärer åtnjuter i Geneve (den negativa) och som inte finns i Ryssland. I en flott jämförelse med *Heart of Darkness*, kan JL se att revolutionärernas åsikter i *Under Western Eyes* har sin motsvarighet i Kurtz' kusliga "exterminate all the brutes".

I avslutningen, "Europas skugga", perspektiverar JL sina läsningar av romanerna som en essä om det upplysningstänkande som lett fram till idén om den positiva friheten, och som har Rousseau som sin förste store. Ett stort fel med denna linje i tänkandet är, menar JL, att den inte räknar med behovet av kulturella traditioner, trådar bakåt. Den skugga essän talar om är traditionens skugga som människan också har behov av – inte bara det rena förnuftets ljus. JL är noga med att påpeka att de lästa romanernas författare (James och Conrad) inte kan läsas fast i någon tydlig ideologisk ståndpunkt, utan att de snarare är ideologiskt ambivalenta, och misstänksamma mot fanatism, utopiska projekt och liknande.

Monografen är en lärd, idéhistorisk och statsvetenskaplig läsning av några romaner från europeiskt (amerikanskt) 1800-tal, där två begreppspar organiserat läsningen: Isaiah Berlins positiva och negativa frihet och ett samhälle organiserat som klan eller som stat. På så vis kan JL frilägga problem som fr a Henry James brottats med. Den dyrkan av frihet som han (väl) som amerikan växt upp med – vad innebär den? Conrads brottning med vad frihet är motiveras snarare av hans kännedom om rysk autokrati och ryska anarkister, och han värjer sig, som James, mot enkla ställningstaganden. Så långt erbjuder JLs text en övertygande läsning av författarnas romaner, och tesen att frihetens problem är ett centralt tema i James' romaner har bekräftats, och Scotts och Conrads författarskap får delvis nya belysningar. Man kan dock ha invändningar mot JLs tolkning av Ibsens Nora. På ett ställe säger JL: "Ibsens Nora [hade] som mål för sin personliga utveckling en position där hon stod fri från normerande föreställningar" (s. 194). Det är en stark tolkning vars textstöd i dramat är klen: vad Nora explicit vill är "at opdrage mig selv. --Det må jeg vaere alene om ---Jeg vil se, om det var rigtigt, hvad presten Hansen sagde, eller ialdfald om det er rigtigt for mig". Det verkar inte som Nora vill bli en "person utan normer", utan snarare att hon vill finna de värderingar och normer som är riktiga för henne. Uppfostran betyder normalt att en person bringas att omfatta vissa normer och värderingar. På ett annat ställe (s. 265) hävdar JL apropå analysen av Conrads anarkister och terrorister: "Upproret mot normer och konventioner får därmed en närmast biologisk, essentialistisk motivering. Liksom Nora förespråkar The Professor att man gör rent hus med allt det gamla, att man letar sig ner till ett föreställt nolläge". Vad The Professor menar med sitt "rent hus" och vad Nora menar med sin "at opdrage mig selv" är knappast samma sak – Noras hållning är inte socialrevolutionärens utan snarare kierkegaardskt existentiellistisk och individualistisk – att medvetet välja de hållningar som stämmer överens med vem jag är eller vill vara.

Monografen *Ljusets fiender. Västvärldens självkritik och den svenska idédebatten* (2013, 460 s. inkl. noter och källförteckning) är som undertiteln anger väsentligen idéanalytisk och idéhistorisk. De idéer eller idékomplex som analyseras är sådana som på något sätt står i motsats till upplysningens idékomplex, där dess universalism är ett bärande fundament. Denna universalism är grundläggande för ”ett liberalt samhälle – som sätter individen före kollektivet, som utgår från idéer om alla människors lika värde och som bygger på fundamentala principer om yttrandefrihet, äganderätt, demokratiska val och religionsfrihet” (s. 18). Det finns i den svenska kulturdebatten, anser JL, och visar det med flera exempel, många tongivande debattörer, t. ex. inom universitetens värld, som förespråkar kulturrelativism, som godkänner våld som politiskt verktyg och som i praktiken vill inskränka yttrandefriheten. Den kulturdebatt som JL nagelfar är den som försiggår i de stora dagstidningarna (från DN, SvD, Expressen, Aftonbladet, SDS) samt sådana bloggar och mindre tidskrifter som är språkrör för de debattörer som framträder på de stora tidningarnas kultursidor. Som idéhistoriker hävdar JL att denna förståelse för inskränkningar i yttrandefriheten, för totalitära strömningar, terrorism, våld som politiskt verktyg, etc., är besläktad med, till exempel har sitt upphov i, den s k tredjeståndpunkten, formulerad i efterkrigstidens Sverige. Denna, menar JL, påstod visserligen att den inte valde mellan kommunism (Sovjet) och kapitalism (USA), men i praktiken talade den (på vissa händer) för Sovjet, eftersom ståndpunkten (på vissa händer) inte bara likställde de båda systemen utan till och med hyllade Sovjet, och då bortsåg från att Sovjet var en totalitär stat och från alla de övergrepp (slavläger, svältkatastrofer etc.) som där satts i system. *Ljusets fiender* är en flera avseenden kraftfull plaidoyer för den upplysningstradition som västvärlden hyllar, och likaså en kraftfull granskning av vissa individers (och grupperings) relativiseringar av våldet (också terrorism) som politiskt verktyg och av yttrandefriheten. Det är i ljuset av denna plaidoyer för upplysningen som man kan se manuskriptet *Europas skugga* – behandlingen av James’ romaner och dess diskussioner av frihetens väsen och ramar handlar bland annat (och kanske främst) om stråk i upplysningen (utopismen, förnuftsdyrkan, Rousseau, Hegel) som kan anses ha lett fram till de totalitära ideologierna fascism, nazism och kommunism.

Det bör i detta sammanhang sägas att *Ljusets fiender* med någon svårighet kan anses vara ett specimen inom ämnet litteraturvetenskap. Det som gör att det (med någon svårighet) kan räknas till ämnet är att det behandlar kulturdebatten, där flera författare och litteraturkritiker tar till orda, att några av de teorier (Foucaults, postmodernismen) som nagelfars har varit och är viktiga inom ämnet, samt att den litterära modernismen under från 1920-talet (på vissa händer) här visas vara kritiska mot det försoffade, liberala västerländska samhället. De saker som avhandlas av författarna och kritikerna rör däremot sällan den litterära offentligheten och de skönlitterära författarskapen. Den ende författare vars författarskap behandlas är Artur Lundkvists. Detta är måhända närsynt i överkant, men det ska sägas att *Ljusets fiender* lika gärna kunde klassificeras som ett idéhistoriskt eller statsvetenskapligt specimen.

I *Det sista museet. Reflektioner om identitetspolitik, kultur & migration* (2016, 145 s.) behandlar JL en aktuell kulturpolitisk fråga, den om politikens, statsvetenskapens och normkritikens, makt över kulturinstitutionerna, i synnerhet museerna. I praktiken, menar JL, blir följden av denna makt att museerna får ett ideologiskt fostrande uppdrag, inte ett vetenskapligt baserat uppdrag att visa det förflutna. Utgångspunkten är det program för kulturpolitik som Miljöpartiet lade fram i oktober 2015 (*Kulturen. Det fjärde välfärdsområdet*) där man menade att ”Alla styrelser och personal inom kulturinstitutionerna [ska utbildas] i intersektionalitet och postkoloniala teorier” (s. 10), och vidare att ”Kvantifierade mångfaldsmål ska sättas upp, med sanktioner och konsekvenser från huvudmän om målen inte uppnås”. (ibid.) I skriften sägs att ”samlings, utställningar och programverksamhet [ska] representera ett bredare perspektiv som hindrar strukturell diskriminering.” (s. 48). JL frågar om denna politik främjar integration, om den inte snarare främjar segregation, och återför sedan denna normkritiska identitetspolitiska kultursyn tillbaka till Herder och romantiken, som står i motsats till den universalistiska kultursyn, som företrädades av upplysningen (med rötter i antiken). Kultur i etnologisk/sociologisk mening

är kollektivistisk, kultur återspeglar och bekräftar det kollektiv man tillhör, kultur i upplysningens mening är universell, individualistisk, överskridande (av tidsgränser, kulturgränser, etc). JL argumenterar kraftfullt för att konsten som autonom men stödd av staten kan överskrida etnologiskt, ekonomiskt, sexuellt definierade gränser, och därmed har möjlighet att ”bidra till integration och motverka segregation” (s. 15). JL granskar t ex Riksställningars skrift *Museerna och mångfalden* (av reklammannen Fugeläng/generaldirektören Nolmark, 2014) där generaldirektörens förord beklagar ”tröstlöshet eller ilska” och ”intellektualisering” (s. 85) bland museipersonalen avseende mångfaldsarbetet och menar att det kanske är samma sak som ”den psykologiska försvarsmekanism som individer använder för att undvika känslomässig involvering vid bearbetning av trauman” (s. 85). Vad Fugeläng menar med mångfaldsarbete är inte att på vetenskaplig grund visa fram andra kulturer och tider utan att ”svenska museer speglar och införlivar den etniska, sociala, socioekonomiska eller kulturella mångfalden i Sverige” (s. 88). Fugeläng frågar sig också ”Hur många funktionsnedsatta transpersoner jobbar egentligen på våra museer?” (s. 98) Filminstitutets Baker Karims inlägg avseende långfilmsstödet koppling till olika identitetsaspekter (sexuell läggning, etnicitet, hudfärg, kön etc.), refereras, liksom det tänkande (identitetspolitiska) som präglar kulturstöd till förorterna, där man paradoxalt nog beklagar att folk bara kommer i kontakt med ”information och kultur som man redan känner till” (s. 43). Kritiken av ”kulturell appropiering” – att en vit, västerländsk man antar rollen av t ex en kinesisk tänkare, etc analyseras mot bakgrunden av teorin att kollektiva identiteter är ”slutna rum”. I detta ser JL en återgång till den herderska nationalismen, teorin om de slutna kollektiva rummen. JL pläderar för den motsatta kultursynen: den som utgår från människors fundamentala (jäm)likhet.

Artiklar

JL framträder som redaktör för antologin *Under omprövning. En antologi om konst, kanon & kvalitet* (2011) där han har samlat flera intressanta och skarpsinniga skribenter (bl. a. Thomas Steinfeld, *Süddeutsche Zeitung*, Per Bauhn, professor i praktisk filosofi och Camilla Lundberg, kulturjournalist). Ämnet för antologin (39 artiklar) är breddning av det svenska samtalet om estetik, i snävare mening en kritik av modernismens hegemoniska anspråk, ibland en kritisk genomlysning av dess idéer och praktik, samt en plaidoyer för traditionens och konstskicklighetens betydelse. JL bidrar med fem artiklar. I ”Ju mer vi är tillsammans. Kottierier, koder och konsensus i svensk nutidspoesi” (i avdelningen ”Modernismens avigsidor & konsekvenser”) – gör JL en kritisk granskning av den krets kring tidskriften OEI som samtidigt skriver poesi, är kritiker av poesi och utgivare av poesi. Vålgörande nog vidgar JL perspektivet på denna struktur genom att beskriva villkoren för kritiker och det offentliga samtalet om litteratur – dessa villkor är numera så dåliga att risken för kottieribildningar ökar, menar JL. I avdelningen ”De utdefinierade” skriver JL om ”Esteticism som fördjupad verklighetsförnimmelse. Exemplet Bertil Malmberg”, där JLs kunskaper om dekadansens estetik ger stor utdelning i läsningen av några tidiga och sena texter av Malmberg, och där centrum är de fascistiska, nazistiska och de svenska primitivisternas (Artur Lundkvists, Diktonius”) rörelse mot de dunklaste djupen i människans inre och deras avståndstagande mot den idealistiska och humanistiska traditionen. Malmberg däremot förhöll sig kritisk, menar JL, till denna rörelse, och såg tidigt den politiska fara som låg i denna. ”Kulturkonservativa kosmopoliter” är för det första en pamflett mot de krafter som håller folk i allmänhet borta från kulturtraditionen: ”denna kulturtradition är [inte] något som vi med automatik har tillträde till, ty dess portar vaktas av människor vars politiska agendor av olika skäl har fått dem att förespråka att folket bör hållas borta från det förflutna kulturskatter.” (s. 264). I JLs historieskrivning är kulturradikalismen numera, sedan 60-talets trolöshetsdebatt och framåt, en hegemonisk och i praktiken relativistisk och kunskapsföraktande kraft. För det andra är den en plädery för kulturkonservatismens betydelse och vitalitet, för högkultur som befriande, inte förtryckande, som portar till insikter bortom de kollektiva identiteterna (genus, etnicitet, religion, klass), som trådar och rötter till det nödvändiga förflutna.

I avdelningen ”Bortom modernismen” bidrar JL med ”Makten och härligheten. Några reflektioner om kritik, konst och konsensus” vilken redogör för de typer av argument som framfördes mot utställningen *Figurationer*, vilken visade figurativt nutida måleri. Utställningen hade till syfte att visa på en hegemonisk konstkritik, på dennas förmenta öppenhet, och av JLs redogörelser verkar detta onekligen vara fallet, och hans kritik av installationer och liknade konstverk är inte bara kvick utan också skarp. JLs femte artikel ”Förförelsekonsten. Konst- och litteraturteori i evolutionsbiologiskt ljus” är JLs originellaste bidrag. Det utgår från humanioras och konstens ökade marginalisering i samhället, och ser socialkonstruktivismens teoribyggge (ssk i form av den teori om (bild)konsten som menar att konst inte kan definieras utifrån bl. a. tekniska, formella kvaliteter utan konst blir konst om vissa institutioner, såsom kritiker, gallerister osv. definierar det som konst) som en viktig orsak till denna marginalisering. Mot detta ställer JL de resultat som forskare som anlagt antropologiska och evolutionära perspektiv på konstnärlig verksamhet. Här finns, menar JL, belägg för vissa universella drag hos konstbegreppet, vilket ställer den institutionella teorin i ett tvivelaktigt ljus. Sammantaget framstår JL här som en intelligent, skarpsynt och initierad kritiker av den svenska offentliga diskussionen om estetik och konst, dock någon gång en smula förenklande.

JL har bifogat ytterligare fyra artiklar. Den första är den inledning, ”En rörlighetens och hemlöshetens lyrik”, och de kommentarer JL skrivit till utgåvan av Harry Martinsons *Dikter 1929 – 1945* (1997, 51 s.) Inledningen är en alldeles utmärkt presentation av tematisk/motivisk och stilistisk/språklig kontinuitet i Martinsons diktning, med fina iakttagelser grundade på stor kunskap om författarskapet, och med tydliga referenser till forskningen om Martinson. Likaså ger JL en koncentrerad framställning av mottagandet av Martinsons diktning under 30- och 40-tal, där den ganska nedgörande kritiken av *Natur* (1934) står i centrum. I bilden av Martinsons utveckling 1934–45 (*Passad*) kan JL utnyttja sin avhandling.

”Cultural studies. Akademiskt nytänkande eller 68-vänsterns revanschistiska återgång?” (i *Tvärsnitt* 2002:4, 8 s.) är en kritisk granskning och överblick över det under 1990-tal och det första decenniet av 2000-talet så frekventa s k kulturstudiet, dvs. väsentligen studiet av populärkulturella fenomen. Fäder till denna riktning är dels marxismens idé om kulturen som ideologisk överbyggnad dels dekonstruktionens idé (på vissa händer) att man inte kan finna någon objektiv sanning, allt är en fråga om makt. I Foucaults efterföljd handhar denna forskning den vetenskapliga begreppsvärlden som kulturella konstruktioner, och det gäller att avslöja de värderingar, de maktstrukturer som döljer sig i konst, litteratur. JLs granskning av några svenska kulturstudier är mycket skarpa och avslöjande.

I artikeln ”Verkliga vänner” i *Fältpost. En vänbok till Peter Luthersson*, (2014, 15 s.) granskar JL de företrädare för tredje ståndpunkten som kritiserade valet av Boris Pasternak till Nobelpriset i litteratur år 1958. Artur Lundkvist kritiserar *Doktor Zjivago* som ”trevande och förströdd” och den kritik som romanen levererar mot sovjetsystemet är ”otillräcklig och hjälplös, nära nog ovidkommande. Det självupptagna, stingsliga och egocentriska draget är också påfallande”. (s. 128) och Sivar Arnér uppfattade priset som en ”spark” åt Sovjet. Erwin Leiser, kulturredaktören för *Morgon Tidningen*, som var den ledande i denna kritik, ansåg att *Doktor Zjivago* var överskattad och priset var ”en politisk demonstration”. Likaså ansåg Karl Vennberg att romanen var ”föremål för en måttlös överskattning” (s. 129). Dessa svenska kritikens röster följdes sedan av de sovjetiska, som i stor utsträckning liknade de svenska kritiska rösterna. Så småningom blev de sovjetiska attackerna mot Pasternak så osmakliga att också flera av de svenska kritikerna började dra öronen åt sig, dock ej Arnér, och Vennberg sökte förklara sina åsikter att de som gav Pasternak priset och stödde honom ”åbakade sig med sitt hjältemod när den i själva verket satte Pasternaks liv på spel”. JL avslutar sin artikel med att citera Pasternak själv som berättar att Nobelpriset och opinionen i väst räddade hans liv. I antologin *Symbolism och dekadans*, (2015) har JL skrivit om den symbolistiska och dekadanta dikten i Sverige och Europa i artikeln ”När världen släcks ner” (25 s.). Den är en ytterst välinformerad beskrivning av det tänkande och de teman och de motiv som präglade dessa strömningar. Som särskilt förtjänstfull vill man se hur JL

kan förbinda motiven med det tänkande som symbolister och dekadenter omfattade, t. ex. hur Orfeusgestalten hos Mallarmé och Edith Södergran fungerar som bild för konstnärens förmåga att sjunga fram en annan värld än den triviala gudsförgätna världen.

Johan Lundbergs vetenskapliga verk kan beskrivas efter tre linjer: dels den som frilägger teman, motiv, språk och tänkande i lyrisk dikt – om det sedan är Harry Martinson eller de symbolistiska och dekadenta diktarna i europeisk (och svensk) litteratur under det slutande 1800-talet. Den andra linjen konkretiseras främst i monografin om Henry James romaner – den söker frilägga en diskussion i dessa om frihetens väsen, villkor och gränser i det moderna samhället, och den linjen får också ett uttryck i monografin *Ljusets fiender*, där upplysningens motståndare får sitt signalement och några kretsar av denna typ i svensk nutida kulturdebatt beskrivs och kritiseras. Den tredje linjen är den som följer litteraturvetenskapens metoder och teorier med kritisk blick; litteraturvetenskapen då ofta i sällskap med andra humanistiska och samhällsvetenskapliga discipliner. Denna kritiska granskning förenas ofta med vad man kunde kalla en kultursociologisk analys – här gäller det den offentliga debatten om kultur och kulturpolitiken. Lundberg framträder som en mycket sensibel, kunnig och metodiskt medveten läsare av lyrik, som en skarp och lärd idéanalytiker och som driven kulturdebattör.

Ställer man denna verksamhet i relief mot de tre kriterierna avseende vetenskaplig verksamhet som SU (4/5 2011) uppställer för befordran till professor kan jag konkludera:

-Lundberg har visat vetenskaplig skicklighet på hög nivå och i betydande omfattning, och hans vetenskapliga publikationer är av hög kvalitet och de har publicerats i väl ansedda nationella tidskrifter och på väl ansedda förlag.

-Däremot är Lundbergs meritering en smula klen vad avser ”såväl nationellt som internationellt aktiv inom området för anställningen, t.ex. i form av inbjudna föredrag, gransknings- och eller opponentuppdrag av icke ringa omfattning”. Han redovisar ett opponentuppdrag (en slutventilering av en avhandling 2005), sakkunniguppdrag avseende en tjänst som universitetslektor i ämnet, ett granskningsuppdrag på RJ avseende tryckbidrag, samt ett peer-review-uppdrag för *Finsk tidskrift* i januari 2016. Han har dock som sakkunnig granskat ansökningar om forskningsbidrag till Axel och Margaret Ax:son Johnsons stiftelse och Lundberg tillägger också att han under de 10 år han varit redaktör (*Tvårsnitt* samt *Axess magasin*) haft ett peer-review-liknande uppdrag avseende vetenskapliga artiklar.

-Lundberg har initierat och bedrivit egen forskningsverksamhet, och han har erhållit forskningsanslag i nationell konkurrens från forskningsråd och stiftelser.

Applicerar man den kortare versionen av kriterierna (22/5 2015) för att befordras, alltså ”den vetenskapliga skickligheten ska ha visats genom självständiga forskningsinsatser som i betydande grad överstiger vad som krävs för docentkompetens, såväl kvalitativt som kvantitativt. Även planering och ledning av forskning ska tillmätas betydelse”, så får Lundberg i sin forskningsverksamhet anses ha uppfyllt dessa krav.

II Pedagogisk verksamhet.

JL har gymnasieläroexamen i svenska och filosofi (1988)

Under perioden 1991 – 1995 var JL anställd vid Litteraturvetenskapliga institutionen, **Uppsala universitet**. Vt 1991 och ht 1992 var JL timlärare, bl. a. vid lärarutbildningen, under perioden vt 1993 t.o.m. vt 1994 var han vikarierande universitetslektor 50%, och under ht 1995 tjänstgjorde JL åter som timlärare. Detta motsvarar ungefärligen **1 ½ års heltidstjänst som lektor**. Hans huvudsakliga undervisning låg inom grundskollärover utbildningen samt på grundkurserna inom litteraturvetenskap. JL handledde även uppsatser på C-nivå.

Under perioden ht 1996 – vt 1998 var JL **forskarassistent i litteraturvetenskap** vid Institutionen för litteraturvetenskap vid **Umeå universitet**. Här undervisade JL huvudsakligen på forskarutbildningen inom litteraturvetenskap, och var huvudansvarig för två kurser på denna nivå, och han utvecklade den ena kursen själv. På grundnivån gav JL en metodkurs på C-nivån. Han handledde uppsatser på C- och D-nivån.

Under perioden ht 1998 – ht 2003 var JL heltidsanställd universitetslektor i litteraturvetenskap vid avdelningen för litteraturvetenskap vid **Linköpings universitet**. Inräknat de tjänstledigheter JL hade under denna period kan hans tjänstgöring här beräknas till **8 års heltidstjänst som lektor**. Här undervisade JL på ämnets alla nivåer (A – D), både inom de teoretisk/metodiska delarna av ämnet och de historiska. Han handledde uppsatser på C- och D-nivån, samt utvecklade ett flertal kurser på kandidatnivå, samt var kursansvarig.

Sedan början av 2004 och fortsättningsvis har JL tjänst som universitetslektor i litteraturvetenskap vid **Stockholms universitet**. Här har JL huvudsakligen tjänstgjort på B- och C-nivåerna, och då både utvecklat, planerat och genomfört kurser på C-nivån. JL har också utformat läskurser inom ramen för forskarutbildningen som har kombinerats med uppsatskurser på kandidatnivån. JL har handlett ett flertal uppsatser på B-, C- och magisternivå. JL har verkat både inom ämnet och inom gymnasielärarutbildningar. JLs tjänstgöring här kan i skrivande stund, inräknat tjänstledigheter, beräknas till knappt **7 års heltidstjänst som lektor**. JL uppskattar, mot bakgrund av sin mångåriga verksamhet som lektor, antalet examensarbeten han handlett på grund- och kandidatnivå till minst 50, vilket förefaller troligt. JL handleder f n en doktorand inom ämnet, antagen 2015.

Som redaktör för *Tvärsnitt* har JL arrangerat ett seminarium på bokmässan på Forskartorget (VR), och han deltog i planeringen av ett seminarium i Umeå i *Tidskrift för litteraturvetenskaps regi*, vilket resulterade i ett temanummer. Under tiden som redaktör för *Axess magasin* arrangerade JL ett flertal seminarier knutna till olika nummer av tidskriften, eller till någon bokutgivning, exempelvis av *Under omprövning* (2011). Här har JL fr a meriterat sig administrativt.

Ställer man denna pedagogiska verksamhet i relief mot de tre kriterier (4/5 2011) avseende pedagogisk meritering som SU uppställer för befordran till professor kan jag konkludera:
 -JL har visat pedagogisk skicklighet genom undervisning och kursutveckling av hög kvalitet och i betydande omfattning. Undervisningen har bedrivits i icke ringa omfattning på grundnivå och avancerad nivå, dock icke i samma omfattning på forskarnivå, vilket möjligen kan vara problematiskt i sammanhanget.
 -JL har uppvisat erfarenhet av individuell handledning i betydande omfattning, inkluderande handledning av examensarbeten (intyg av doc. Dag Hedman, Universitetet i Linköping)
 -JL har uppvisat dokumenterad erfarenhet från utbildning på forskarnivå i Umeå och Stockholm (intyg från prof. Anders Öhman Umeå universitet samt egen uppgift). JL är (enligt egen uppgift) huvudhandledare för en forskarstuderande, som dock ännu inte disputerat. Eftersom kravet att den handledda doktoranden ska ha disputerat inte är absolut ("bör ha varit huvudhandledare för åtminstone en forskarstuderande som erhållit doktorsexamen") så förefaller det klart att JL motsvarat det krav kriteriet anför. Den kortare varianten (22/5 2015) av kriterierna säger: "Den pedagogiska skickligheten på professorsnivå bör i normalfallet ha visats genom undervisning såväl på grundnivå och avancerad nivå som på forskarnivå samt vara väl dokumenterad." Denna variant av kriterierna nämner inget om omfattningen av undervisningen på de olika nivåerna, varför det är klart att JL uppfyller kraven avseende de pedagogiska meriterna.

JL:s pedagogiska egenreflektion visar en genomtänkt inställning till betydelsen av att professorer och kvalificerade forskare undervisar på grundnivån inom ämnet, i synnerhet de studenter som

avser att bli gymnasielärare. Den s k forskningsanknytningen i svensk universitetsundervisning är internationellt sett svag, varför en sådan inställning är angelägen. JL ådagalägger fö en klar blick för betydelsen av förberedande moment i grupp i undervisningen, isht vad beträffar seminarier.

Det finns ytterligare ett kriterium (4/5 2011) som stadgar att ”Den sökande ska ha visat akademiskt ledarskap och bör ha dokumenterad erfarenhet av att administrera forskning”, och jag kan inte finna att JL har meriter av denna art. Däremot kan han som redaktör för *Tidskrift för litteraturvetenskap*, *Tvårsnitt*, streckar-redaktör på *SvD* samt på *Axess magasin* redovisa omfattande administrativa och verksamhets-/arbetsledande erfarenheter. Möjligen skulle man kunna anföra att det s k tredje uppdraget i humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnen är en väl så viktig verksamhet som administration och ledarskap inom universitet och högskola, i all synnerhet som kvaliteten på svensk skola och utbildning verkar vara sjunkande. Kunde en kvalificerad insats inom ramen för ”den tredje uppgiften” likställas med sådan administration och sådant ledarskap är i så fall JL väl meriterad såsom varande skribent och debattör i den svenska offentligheten. (Jag noterar att den kortare versionen (22/5 2015) inte nämner något om akademiskt ledarskap och forskningsadministrativa meriter.)

Jag kan på grundval av det ovanstående konkludera att Johan Lundberg bör befordras till professor.

Lund, dag som ovan

Eva Hættner Aurelius

Till Humanistiska fakultetsnämnden, Stockholms universitet

Utlåtande om docent Johan Lundbergs ansökan om befordran från anställning som universitetslektor till anställning som professor i litteraturvetenskap

Mitt utlåtande är upplagt så att jag efter en kort sammanfattning av Lundbergs verksamhet i tur och ordning diskuterar den vetenskapliga, den pedagogiska och den administrativa skickligheten för att därefter redovisa min bedömning av hans meriter inom området samverkan med det omgivande samhället. Avslutningsvis gör jag min bedömning av den samlade meriteringen i förhållande till behörighetskraven så som de formuleras i Högskoleförordningen och preciseras i Anställningsordning för anställning som och befordran till lärare vid Stockholms universitet (AOSU) och Kriterier för bedömning av vetenskaplig och pedagogisk skicklighet vid anställning som och befordran till universitetslektor respektive professor vid Humanistiska fakulteten – Kompletterande anvisningar för läraranställningsfrågor (fastställda av Humanistiska fakultetsnämnden 2011-05-04).

Johan Lundberg blev fil. kand. vid Uppsala universitet 1986, avlade ämneslärarexamen vid Stockholms universitet 1988 och blev 1992 fil. dr. i litteraturvetenskap i Uppsala. Han innehade en doktorandtjänst vid Uppsala universitet 1990–1992 och var under 1990-talets första hälft timplärare och vik. universitetslektor i litteraturvetenskap vid samma lärosäte. 1994–1996 hade Lundberg finansiering för ett forskningsprojekt från R.J. 1996–1998 var han forskarassistent vid Umeå universitet och 1998–2003 universitetslektor i litteraturvetenskap vid Linköpings universitet, där han 1999 blev docent i litteraturvetenskap. 2004 inleddes den nuvarande anställningen som universitetslektor i litteraturvetenskap vid Stockholms universitet, från vilken han 2007–2013 var tjänstledig för att arbeta som chefredaktör för *Axess* magasin. Vid sidan av ovan nämnda anställningar har Lundberg varit frilansande litteraturkritiker och kulturskribent i pressen, först i UNT, sedan under många och år i SvD och därefter i DN och Expressen. Han var också vik. understreckarredaktör i SvD ett halvår 2001 och chefredaktör för *Tvärsnitt* 2002–2004.

Vetenskapliga meriter

Doktorsavhandlingen från 1992, *Den andra enkelheten. Studier i Harry Martinsons lyrik 1935–1945*, påverkas visserligen negativt av vissa dispositionella problem och en och annan lokal otydlighet, men redan här framträder Lundbergs skicklighet inom två områden som utgör grunden också för hans senare vetenskapliga produktion: en lyhörd och subtil textanalys kombinerad med en perspektivrik kontextualisering av diktverken. Martinsons lyrik relateras här både till den samtida poetiska utvecklingen och till ett idéhistoriskt sammanhang. Lundberg utgår ifrån Martinsons civilisationskritiska ställningstaganden, som jämförs med den hos andra inflytelserika civilisationskritiker. Den komparativa idéanalysen är emellertid inte något självändamål, utan steg på vägen mot en förståelse av lyriken som bygger på en ingående granskning av estetiken och de poetiska verkkningsmedlen. Lundberg uppehåller sig särskilt vid Martinsons uppfattning av poesin som ”motbild” mot samhällsutvecklingen – en linje som pekar framåt mot den följande monografins intresse för symbolism och dekadens som modernitetsreaktion. Undersökningen är disponerad med utgångspunkt i några ”specifika teman eller motivkretsar”. Dessa är genomgående väl valda; personligen uppfattar jag det sjunde kapitlets diskussion av Martinsons ”problematiske idyll” som särskilt givande.

Den närmast följande monografen, *En evighet i rummets former gjuten. Dekadenta och symbolistiska inslag i Sven Lidmans, Anders Österlings och Sigfrid Siwertz lyrik 1904–1907*, har som redan antytts likheter med doktorsavhandlingen i sitt intresse för litteraturen som ”motbild”. Lundberg visar här hur den modernitetserfarenhet och upplevelse av

meningsförlust som utgjorde ett avgörande moment för Lidmans, Österlings och Siwertz tidiga lyrik liksom för så många andra västerländska författare vid samma tid leder till en antitranscendental och antimimetisk estetik som utmynnar i det poetiska upprättandet av en alternativ och autonom verklighet som till skillnad från modernitetens samhälle kännetecknas av enhet och sammanhang. I åtskilliga kvalificerade diktanalyser demonstreras hur denna motvärld konstitueras genom ett samspel mellan skilda nivåer – semantiska såväl som formella. Vi får också följa de tre poeterna när de snart och snabbt börjar röra sig från den symbolistiska estetiken i riktning mot en realistisk. Denna studie bidrar med nya viktiga perspektiv till den svenska litteraturhistorieskrivningen inte minst genom att placera in de undersökta poeterna i ett internationellt sammanhang istället för att relatera dem till hävdvunna men med tiden allt trubbigare nationella grupperingsetiketter.

Lundergs tredje monografi utkom 2013 och har titeln *Ljusets fiender. Västvärldens självkritik och den svenska idédebatten*. Detta är en studie som har ett bredare perspektiv än det litteraturvetenskapliga. Lundberg genomför här en kritisk diskussion av den samtida svenska kulturdebatten med ambitionen att visa hur ett stort antal etablerade debattörer utvecklar en civilisationskritisk och västfientlig självkritik som inte bara är fientlig till upplysningsidealens universalistiska anspråk utan också tar ställning för ”politiska rörelser, ideologier och förtryckarregimer där samma slags självkritik lyser med sin frånvaro”. Boken är snarare en polemisk stridsskrift än ett vetenskapligt arbete. Helhetsbilden blir visserligen alltför enhetlig (den kritik av den postmodernistiska relativismen som formulerats inom vänstern får exempelvis högst begränsat utrymme) men den idéhistoriska kontextualiseringen har liksom den ideologiska analysen av inlägg i kulturdebatten av debattörer som Mattias Gardell och Maria Sveland ändå ett visst litteraturvetenskapligt meriteringsvärde.

Också *Det sista museet. Reflektioner om identitetspolitik, kultur och integration* (2016) är i högre grad en polemisk debattskrift än en litteraturvetenskaplig undersökning. Den här gången handlar det framför allt om identitetspolitik och svensk kulturbyråkrati. På vissa punkter tenderar argumentationen att bli ensidig, men det råder inget tvivel om att Lundberg identifierar och belyser ett viktigt problemområde inom svensk kulturpolitik – ofta genom att anlägga intressanta litteratur- och idéhistoriska perspektiv. Denna skrift är liksom den föregående debattboken trots sin polemiska karaktär och sitt fokus på kulturpolitik snarare än på litteratur också litteraturvetenskapligt meriterande.

Lundbergs femte monografi föreligger tills vidare endast i manus. *Europas skugga. En essä om Henry James och frihetens väsen* är till skillnad från de två föregående undersökningarna men i likhet med de två första en utpräglat litteraturvetenskaplig studie. Det är också en mycket gedigen undersökning. Lundberg fokuserar här på frihetstematiken i sju av Henry James romaner. På många ställen vidgar sig emellertid diskussionen till en bredare komparativ diskussion av den med Henry James samtida litteraturens problematisering av frihetsbegreppet, där Henrik Ibsen, Joseph Conrad och Ivan Turgenev är några av de viktigaste referenspunkterna. Den teoretiska utgångspunkten är först och främst Isaiah Berlins två begrepp ”positiv frihet” och ”negativ frihet”, som visar sig vara ett väl valt redskap för att belysa denna kritiska fas i västerlandets problematisering av friheten.

Lundbergs publikationslista rymmer utöver monografierna redaktörskap för fyra antologier, ett textkritiskt utgivningsarbete, 17 vetenskapliga artiklar, 50 recensioner av vetenskapliga arbeten (de flesta i dagstidningar och kulturtidskrifter) samt ett stort antal populärvetenskapliga artiklar i dagstidningar och kulturtidskrifter. Denna verksamhet är som helhet meriterande, men jag kommer här uteslutande att kommentera de fem arbeten som utöver monografierna ingår i de tio återopade publikationerna.

Uppsatsen "När världen släcks ner" (25 s.) ingår i utställningskatalogen *Symbolism och dekadens* (2015) och ger en elegant tematisk överblick över symbolism och dekadens i synnerhet ur ett nordiskt perspektiv. I essän "Verkliga vänner" (15 s.), i *Fältpost. En vänbok till Peter Luthersson* (2014) diskuterar Lundberg debatten om Pasternaks Nobelpris 1958. Artikeln anknyter till diskussionen av tredje ståndpunkten i *Ljusets fiender* och ger en intressant belysning av det svenska litteraturfältet särskilt i förhållande till Sovjetunionen. I *Under omprövning. En antologi om konst, kanon & kvalitet* (2011) har Lundberg utöver inledningen bidragit med inte mindre än fem artiklar. "Esteticism som fördjupad verklighetsförnimmelse. Exemplet Bertil Malmberg" anknyter liksom den redan nämnda "När världen släcks ner" till boken om den svenska symbolistpoesin, men den gör det genom en punktstudie istället för genom en exposé över ett litterärt landskap.

"Ju mer vi är tillsammans. Kotterier, koder och konsensus i svensk nutidspoesi", "Kulturkonservativa kosmopoliter" och "Makten och härligheten. Några reflektioner om kritik, konst och konsensus" påminner liksom "Förförelsekonsten. Konst- och litteraturteori i evolutionsbiologiskt ljus" till sin argumentationsstruktur och sitt ärende om de två debattböckerna: Lundberg identifierar en eller flera lika utbredda som problematiska samtida tankestrukturer eller förhållanden och polemiserar engagerat mot dessa. Inte sällan drivs emellertid polemiken så hårt att resultatet präglas av en viss ensidighet. Detta till trots är Lundbergs uppgörelseartiklar och -böcker av stort värde som motbilder till (emellanåt alltför) dominerande kollektiv och strömningar i det svenska kulturlandskapet.

"Cultural studies. Akademiskt nytänkande eller 68-vänsterns revanschistiska återtag?" (2004) har beröringspunkter med debattartiklarna från 2011, men den här gången gällde kritiken inte den svenska kulturdebatten i allmänhet, utan mera specifikt den svenska litteraturvetenskapens och litteraturteorins utveckling, vilket gör artikeln viktigare ur meriteringssynpunkt. Artikelns kritik av bl.a. kulturel relativism och politisering inom den svenska litteraturvetenskap som börjat anlägga Cultural Studies-perspektiv kritiserades från flera håll (bl.a. av Torbjörn Forslid och Anders Olsson i *Hamlet eller Hamilton?* (2007), men redan här visar Lundberg sin förmåga att identifiera viktiga problemområden och öppna dem för välbehövlig diskussion.

Det tionde och sista av de återopade vetenskapliga arbetena är av ett helt annat slag både än de tre mer utpräglade litteraturvetenskapliga monografierna och de i högre grad polemiska skrifterna: en textkritisk utgåva av Harry Martinsons *Dikter 1929–1945* (1997). Den textkritiska utgåvan är i sig en viktig litteraturvetenskaplig merit. Till ansökan bifogas endast det omfattande efterordet, som rymmer en översiktlig diskussion av den utgivna poesin. Lundberg ger här en nyanserad men samtidigt pedagogiskt disponerad bild av Martinsons estetik, inklusive tematik, motiv och metaforik, och den följer också linjer i receptionen, varigenom dikterna på ett klagörande sätt placeras in i tidens litteraturdebatter.

Till de vetenskapliga meriterna hör också Lundbergs uppdrag som sakkunnig vid ett tillfälle för Riksbankens Jubileumsfond och ett antal sakkunniguppdrag i samband med ansökningar om forskningsfinansiering till Axel och Margaret Ax:son Johnsons stiftelse.

I en bifogad forskningsplan pekar Lundberg ut de områden inom vilka han i egenskap av professor skulle vilja bedriva forskning. Det handlar om områden där han redan varit verksam som forskare: Harry Martinsons författarskap, svensk modernism och förmodernism, svensk symbolism och dekadens samt den samtida svenska kulturdebatten. Inom dessa huvudområden lyfts ett flertal konkreta forskningsuppdrag fram. Forskningsplanen kan uppfattas som väl omfattande, men den ger ett seriöst och genomtänkt intryck: särskilt tanken att i förlängningen av *Europas skugga* fortsätta att diskutera hur frågan om stat och klan

framträder i olika litteraturhistoriska sammanhang framstår som spännande. Likaså framstår Lundbergs idé att anknyta till evolutionär litteratur- och konstteori som intressant; iakttagelsen att det finns en beröringsskräck inför Charles Darwin bland humanister har definitivt fog för sig. Sammanfattningsvis tyder allt på att Lundberg som professor skulle kunna initiera och genomföra intressanta forskningsprojekt inom flera områden.

Pedagogiska meriter

Lundberg avlade vårterminen 1988 ämneslärarexamen i svenska och filosofi vid Högskolan för lärarutbildning i Stockholm. Han har därefter skaffat sig undervisningserfarenhet från fyra lärosäten: Uppsala universitet, Umeå universitet, Linköpings universitet och Stockholms universitet.

Undervisningen i Uppsala (1991-1995), både som timlärare och som vik. universitetslektor, huvudsakligen på A- och B-nivå (men även i form av C-uppsatshandledning), motsvarar totalt drygt två års heltidsundervisning.

1996-1998 undervisade Lundberg i Umeå inom ramen för en forskarassistenttjänst. Utöver undervisning på introduktionskursen höll han här i en teori- och metodkurs på kandidatnivå, han handledde C- och D-uppsatser och han ansvarade för två kurser inom forskarutbildningen; den ena hade han själv utvecklat. I volym är undervisningen i Umeå inte särdeles stor, men som breddning och fördjupning av undervisningserfarenheten, inklusive undervisning på doktorandnivå, är undervisningsinsatsen betydelsefull.

Undervisningen i Linköping, som var betydligt mer omfattande, ägde rum under perioden 1998–2004, då Lundberg innehade en heltidstjänst som universitetslektor i litteraturvetenskap. Denna undervisning omfattar alla nivåer från A till D samt kurser inom lärarutbildningen. Lundberg var under denna tid också handledare för C- och D-uppsatser och han utvecklade nya kurser på kandidatnivå. Under dessa sju år varierade undervisningsvolymen på grund av ledigheter för forskning och andra uppdrag mellan 50 och 100%, men sammantaget är undervisningen i Linköping både omfattande och till innehållet varierad.

VT 2004 anställdes Lundberg som universitetslektor i litteraturvetenskap vid Stockholms universitet. Också här har undervisningsuppgifterna varit varierade och rymt självständig utveckling av nya kurser – den här gången både på B- och C-nivå, liksom ansvar för uppsatskurser. Trots en tjänstledighet 2007–2013 för arbete vid Axel och Margaret Ax:son-Johnsons stiftelse kan undervisningsinsatsen i Stockholm karakteriseras som omfattande. Enligt Lundbergs egen beräkning handlar det om motsvarande sex års heltidsundervisning. Också i tjänstgöringen i Stockholm har handledaruppdrag ingått – den här gången också på forskarutbildningsnivå.

Sammanfattningsvis har Lundberg med åren byggt upp en omfattande och varierad undervisningserfarenhet, som omfattar alla nivåer från grundkurs till forskarutbildning och som rymmer såväl självständigt kursutvecklingsarbete med olika typer av kurser som en mångårig och omfattande handledningsverksamhet på olika nivåer. Inom forskarutbildningen synes hans handledningserfarenhet dock ännu vara begränsad till ett uppdrag som huvudhandledare (pågående, i Stockholm) samt vid samma lärosäte ansvar för en slutventilering av en doktorsavhandling. Lundberg har gymnasielärarexamen, men har inte genomgått högskolepedagogisk utbildning.

I en ”Pedagogisk egenreflektion” diskuterar Lundberg sina undervisningserfarenheter och sin syn på lärarrollen. Här framförs bl.a. (den välgrundade) uppfattningen att det är viktigt redan

för studerande på grundkurserna att som lärare få möta erfarna och kvalificerade forskare. Lundberg beskriver också på ett konkretare plan en egen modell där studenterna inför seminarierna träffas och diskuterar givna frågeställningar i mindre grupper. Diskussionerna sammanfattas sedan skriftligt och lämnas in i före seminariet, där läraren sedan kan be om muntliga versioner av gruppresultatet som utgångspunkt för diskussionen i den större seminariegruppen. De frågor som diskuteras, först i smågrupper och sedan i seminariet, ligger sedan också till grund för examinationen. Den ”pedagogiska egenreflektionen” ger intryck av tankar om undervisningen formulerade av en erfaren lärare och den rymmer vissa konkreta – och utan tvivel intressanta – exempel på undervisningsmetodik, men den går egentligen inte djupare in på frågan om vilken pedagogisk grundsyn som ligger till grund för Lundbergs undervisning. En sådan framträder blott indirekt.

Administrativa meriter

Genom en mångårig undervisningserfarenhet har Johan Lundberg förvärvat omfattande kursadministrativa meriter, men han förefaller inte ha skaffat sig några administrativa meriter genom ledningsuppdrag i universitetsvärlden. Han kan dock redovisa andra relevanta meriter på det administrativa området.

Lundberg har för det första omfattande och varierade administrativa erfarenheter som redaktör. 1999–2000 var han en av två redaktörer för *Tidskrift för litteraturvetenskap*. Under vårterminen 2001 var han vik. understrekarredaktör på *SvD* och 2002–2004 chefredaktör för *Tvärsnitt*. 2006–2012 var han chefredaktör för *Axess* magasin; en uppgift som innebar att han var redaktionschef med ekonomiansvar. Som redaktör både för *Tvärsnitt* och *Axess* ordnade Lundberg också ett stort antal seminarier i anslutning till tematiskt utformade tidskriftsnummer. Också i andra sammanhang har Lundberg erfarenhet av att anordna seminarier och debatter: på bokmässan i Göteborg, för *Tidskrift för litteraturvetenskap*, i samband med boken och konstutställningen *Figurationer*, o.s.v.

Meriter inom området samverkan med det omgivande samhället

Inom detta område är Johan Lundberg påfallande starkt meriterad. Somliga av hans böcker och artiklar faller, som redan påpekats, delvis utanför det litteraturvetenskapliga området. Men med sina debattskrifter och med ett stort antal kulturartiklar i dagstidningar och tidskrifter och inte minst genom ett stort antal recensioner av vetenskapliga arbeten har Lundberg i högre grad än många andra litteraturvetenskapliga forskare varit verksam inom den viktiga så kallade tredje uppgiften. Det handlar här både om popularisering av forskningsrön och om att han vid flera tillfällen startat debatter om frågor som har stor betydelse såväl inom litteraturvetenskapen som i ett bredare kultursammanhang. Till dessa samverkansinsatser kan också ett stort antal tv-program genomförda under *Axess*-tiden räknas. Till området hör naturligtvis också Lundbergs redan nämnda redaktörsinsatser på *SvD*, *Axess* och *Tvärsnitt*, inklusive aktiviteter som arrangemang av seminarier, debatter, m.m. Utöver detta har han vid åtskilliga tillfällen framträtt som föredragshållare och han har skrivit förord till flera antologier.

Sammanvägning av meriteringen i förhållande till Anställningsordning för anställning som och befordran till lärare vid Stockholms universitet samt Humanistiska fakultetsnämndens kompletterande anvisningar

Anställningsordningen slår fast att den vetenskapliga skicklighet som krävs av en professor ska ha visats genom ”självständiga forskningsinsatser som i betydande grad överstiger vad som krävs för docentkompetens, såväl kvalitativt som kvantitativt”. Det råder enligt min mening inget tvivel om att Johan Lundberg uppfyller detta krav. Efter det att han tillerkänts docentkompetens 1999 har han publicerat en ansevärd mängd artiklar och tre monografier. Även om jag helt skulle bortse från de två monografier som har karaktär av debattskrifter (jag har visserligen redan konstaterat att de också har ett litteraturvetenskapligt meriteringsvärde) skulle artikelproduktionen och den fina studien av ”Henry James och frihetens väsen” vara fullt tillräckliga för att uppfylla anställningsordningens krav. Liksom i doktorsavhandlingen och i boken om symbolistpoesin demonstrerar Lundberg i sin senaste bok både självständighet i problemformuleringen och lyhördhet i närläsningen. I jämförelse med de två tidigare utmärkta litteraturvetenskapliga monografierna visar den ännu opublicerade dessutom i mer än ett avseende en stigande kurva. För det första genom att Lundberg här visar prov på en förmåga till metodisk nyorientering. Införandet av Isaiah Berlins teorier om positiv respektive negativ frihet och inte minst användandet av distinktionen mellan stat och klan i diskussionen öppnar dörrar i nya och oväntade riktningar. För det andra firar Lundbergs goda handlag med idé- och litteraturhistoriska komparationer här ännu vackrare triumfer än tidigare – det gäller både jämförelserna med författarskap i James samtid och de komparationer som upprättar förbindelser mellan vitt skilda tider och epoker. Kombinationerna kastar genomgående ett nytt ljus över den behandlade problematiken. Här möter vi en lika elegant som lärd litteraturforskning som är väl förankrad i den gamla komparativa traditionen men samtidigt är öppen för metodologisk förnyelse.

I de kompletterande anvisningarna ställs kravet att den sökande ”är såväl nationellt som internationellt aktiv inom området för anställningen, t.ex. i form av inbjudna föredrag, gransknings- och/eller opponentuppdrag av icke ringa omfattning”. Den som befordras ska också ha visat ”akademiskt ledarskap”. Här formuleras också önskemålet att den sökande bör ha ”dokumenterad erfarenhet av att administrera forskning”. Dessa tre punkter är inte de starkaste i Lundbergs meritering, åtminstone inte om de definieras snävt. Många forskare på motsvarande nivå kan redovisa en mer omfattande lista över strikt akademiska uppdrag och insatser inom dessa områden. Samtidigt råder det enligt min uppfattning inget tvivel om att detta väl kompenseras av den mycket omfattande verksamhet som Lundberg bedrivit inom ramen för sina redaktörskap för Axess och Tvärsnitt, inklusive sakkunniguppdragen för ansökningar till Axel och Margaret Ax:son Johnsons stiftelse om forskningsfinansiering. De arenor där Lundberg har verkat och fortfarande verkar är delvis andra än dem som beträds av en traditionell akademisk forskare. Icke desto mindre har Lundberg genom åren i åtskilliga sammanhang ”visat akademiskt ledarskap”, och han är tveklöst en aktiv deltagare i forskarvärlden – visserligen i högre grad nationellt än internationellt. De kompletterande anvisningarna nämner även att den sökande ”bör ha erhållit forskningsanslag i nationell eller internationell konkurrens”, ett krav som uppfylls genom forskningsanslaget från RJ 1994–1996.

I fråga om den pedagogiska skickligheten stadgar anställningsordningen att den bör ha visats ”genom undervisning såväl på grundnivå och avancerad nivå som på forskarnivå samt vara väl dokumenterad”. Johan Lundberg är en universitetslärare med stor undervisningserfarenhet både med avseende på volym och på bredd. Han har undervisat på samtliga nivåer; på forskarutbildningsnivå genom att som forskarassistent i Umeå ansvara för doktorandkurser (varav han själv utvecklat den ena). Han har en omfattande erfarenhet av uppsatshandledning på C- och D-nivå från Uppsala, Umeå och Linköping, och han har i Stockholm erfarenhet av handledning på magisternivå. Genom åren har han genomgående visat prov på intresse för och förmåga till självständigt kursutvecklingsarbete. Variationen är stor i fråga om de

undervisade kursernas inriktning; det påtagliga intresset för att utforma kurser med anknytning till den egna forskningen visar på en levande kontakt mellan universitetslärarens två huvuduppgifter. Bifogade intyg från tre studierektorer och en ämnesföreträdare vid tre av de lärosäten där han tjänstgjort ger mycket tydligt bilden av en engagerad lärare och handledare som uppskattats av studenterna och som för sina gedigna ämneskunskaper och en god samarbetsförmåga värdesätts också av kollegerna.

I de kompletterande anvisningarna ställs när det gäller den pedagogiska skickligheten två preciserade krav. För det första ska den sökande kunna dokumentera ”erfarenhet av individuell handledning i betydande omfattning, inkluderande handledning av examensarbeten”. Jag finner detta krav väl styrkt i ansökningshandlingarna. Det andra kravet lyder: ”Den sökande ska uppvisa dokumenterad erfarenhet från utbildning på forskarnivå samt erfarenhet av att vara handledare för doktorander. Den sökande bör ha varit huvudhandledare för åtminstone en forskarstuderande som erhållit doktorsexamen.” Lundbergs dokumenterade men visserligen inte mycket omfattande erfarenhet av undervisning på forskarutbildningsnivå har redan kommenterats. Önskemålet att den sökande bör ha varit huvudhandledare för en doktorand som erhållit doktorsexamen uppfyller han däremot inte – han är visserligen huvudhandledare för en doktorand, men denna har ännu inte disputerat. Den situation som på senare år har rått inom forskarutbildningen i Stockholm liksom vid andra svenska lärosäten – ett mycket begränsat antal nyantagna doktorander och ett stort antal docent- eller professorskompetenta potentiella handledare – måste samtidigt beaktas. Jag väljer därför att ta fasta på att det i de kompletterande anvisningarna på denna punkt står ”bör” och inte som i flera andra fall ”ska”, och bedömer att formuleringen inte utgör något hinder för Lundbergs befordran till professor.

Lundberg har ämneslärarexamen i svenska och filosofi, men saknar den högskolepedagogiska utbildning om minst 15 sp som nämns i Anställningsordningen. Det skulle kunna hävdas att Lundbergs stora och varierade undervisningserfarenhet i kombination med hans många kulturdebattinlägg som just inriktats på frågor av stor betydelse för undervisningen (kanon och kanonrevision, normkritik, kulturradikalism kontra kulturkonservatism, o.s.v.) visar att han ”förvärvat motsvarande kunskaper på annat sätt”. Hade den pedagogiska egenreflektionen varit mer fördjupad skulle en sådan bedömning legat ännu närmare till hands. Eftersom jag inte känner till praxis i denna fråga vid Stockholms universitet överlåter jag dock åt Fakultetsnämnden att bedöma om ”motsvarande kunskaper” i detta fall kan anses vara förvärvade ”på annat sätt”, eller om Lundberg alternativt måste ”genomgå sådan utbildning under de två första åren av anställningen”.

Efter en sammanvägning av hans samlade meritering i förhållande till alla de krav som ställs vid Stockholms universitet är min slutsats att Johan Lundberg bör befordras till professor i litteraturvetenskap.

Åbo den 1 november 2016

Claes Ahlund

Professor i litteraturvetenskap vid Åbo Akademi